

Sygn. akt IV U 584/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Załęska

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 maja 2023 roku w Sieradzu

odwołania M. I.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z 13 października 2022 r. Nr (...)

w sprawie M. I.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o emeryturę pomostową

1. Zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje M. I. prawo do emerytury pomostowej od 6 września 2022 roku.
2. Zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na rzecz M. I. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt IV U 584/22

UZASADNIENIE

Decyzją z 13.10.2022r., ZUS odmówił M. I. prawa do emerytury pomostowej w oparciu o art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U.2022.1340 j.t.zm.) w związku z przepisami ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2022.504 j.t.zm.) i przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.8.43 zm.). Do prac w szczególnych warunkach nie uwzględniono zatrudnienia od: 4.09.1980 - 20.01.1983, 23.09.1983 - 19.03.1984, 10.02.1987 - 8.11.1991; uwzględniono łącznie do szczególnych warunków 12 lat 2 miesiące 21 dni.

W odwołaniu od decyzji po jego sprecyzowaniu, pełnomocnik wnioskodawcy wnosił o zmianę decyzji i ustalenie M. I. prawa do emerytury pomostowej poprzez uwzględnienie do prac w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia od 4.09.1980 – 20.01.1983, 23.09.1983 – 19.03.1984, 10.02.1987 – 8.11.1991. - w (...) w B. i (...) Ł..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, z uwagi na niewykazanie stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. I., ur. (...)

W okresie od 4.09.1980 – 20.01.1983, był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) w B. jako kierowca ciągnika. To było pierwsze zatrudnienie odwoływające. Razem z wnioskodawcą był zatrudniony S. K., najpierw jako kierowca ciągnika, a później jako mechanik, dyspozytor. M. I. uzyskał prawo jazdy na ciągnik w 1977r. lub 1978r.

(...) powstał w styczniu 1974r. na bazie byłych Państwowych Ośrodków (...)

((...)) i miał 4 bazy: w: L., W., G., B.. W latach 70-80, w największej bazie w B., było zatrudnionych 20 kierowców ciągników, którzy jeździli na budowy między innymi, budowę tutaj. Sądu, (...), (...). Były dwa ciągniki C 385 - o większej mocy. Praca była jednozmiannowa i trwała cały rok.

(...) świadczył usługi transportowe i polowe. W transporcie pracowali młodzi pracownicy (...). z W ramach nadgodzin, osoby te mogły wykonywać prace polowe, jeśli chciały dodatkowo zarobić. Do prac polowych byli kierowani także kierowcy z byłych (...)ów.

Do prac polowych w (...) było 3 stałych kombajnistów i około 4 kierowców do koszenia łąk.

W (...) w B. i w pozostałych punktach, opryski wykonywały po 2 osoby po specjalnym szkoleniu, odnawianym co 4 lata.

Wnioskodawca pracował w (...) w B. jako kierowca ciągnika C 360 w transporcie. Był to ciągnik z dwoma przyczepami, którym jeździł na budowy, przewożąc ziemniaki na (...), bawełnę do Ł. w ramach wynajmu przez zakłady bawełniane w Z.. Trasa z B. do Ł. zajmowała 3 - 3,5 godziny. Nie było pustych transportów. Przykładowo, jeśli wnioskodawca jechał z ziemniakami na (...), to w drodze powrotnej przewoził wapno. W okresie zimowym transportował ciągnikiem stal, beton na budowy, cegłę, zaprawę. Jeżeli ciągnik wnioskodawcy był popsuty, to na czas naprawy, wykonywał pracę innym ciągnikiem.

Po zakończeniu dniówki, tj. po godz. 15, M. I. w ramach nadgodzin wykonywał prace polowe, w ramach usług zleconych (...) przez rolników, tj. woził ziarno, ziemniaki. Wiosną i jesienią wykonywał pracę talerzówką, bronami, kultywatorem, ale sporadycznie.

W (...) były posiłki regeneracyjne tylko dla pracowników polowych, tj. obiady, później konserwy i napoje. Na budowach i w transporcie nie było posiłków regeneracyjnych.

W okresie od 10.02.1987 – 8.11.1991, M. I. był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...), na podstawie umowy z 10.02.1987r., zawartej na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, mocą której został zatrudniony jako pomoc elektromontera w dziale produkcji. Jako pomoc elektromontera wnioskodawca pracował m.in. przy kopaniu otworów pod słupy energetyczne, przy ich stawianiu, uzbrajaniu. Niektóre słupy stawiano za pomocą dźwigu. Trzeba było wnieść przewody na konstrukcję, naciągnąć i wywiązać. kopania otworów pod słupy. Wnioskodawca wykonywał prace przy budowie linii elektroenergetycznych na terenie b. województwa (...), (...) (Z.). Były to ciężkie konstrukcje, których samodzielnie nie można było wykonać. Praca była na jedną zmianę od 7 – 15. W przypadku gdy było stawianie stanowisk i trzeba było postawić jakiś odcinek, wtedy praca trwała od rana do wieczora.

W okresie od 9.04.1988 – 20.04.1988, odwołujący był słuchaczem kursu dla elektromonterów o tematyce spawalnictwo łukowe(...), który był potrzebny do łączenia uziemień przy liniach elektroenergetycznych.

W dniu 21.12.1989r., kierownik działu Techniczno – Produkcyjnego wystąpił o przyznanie wnioskodawcy dodatku za prowadzenie i OC pojazdu Ż. i zatrudnienie wnioskodawcy jako pomocnik elektromontera – kierowca w (...) Ł..

Z dniem 21.12.1989r., przyznano M. I. wynagrodzenie za prowadzenie samochodu służbowego w wysokości 30% stawki godzinowej wynikającej z najniższego wynagrodzenia za każdą godziną pracy na tym pojeździe wraz z obsługą codzienną. Samochodem Ż. odwołujący przewoził 7-8 osobową brygadę na miejsce robót i później pracował z brygadą.

Różnica pomiędzy elektromonterem, a pomocnikiem elektromontera sprowadzała się do tego, że pomocnik elektromontera nie posiadał uprawnień SEP powyżej 1 kW i nie mógł brać udziału w pracach podłączeniowych czynnych linii, do których był wyznaczony elektromonter z pełnoprawnymi uprawnieniami.

Po ukończeniu szkolenia w Ł., zakończonego egzaminem, M. I. uzyskał uprawnienia SEP w zakresie linii niskiego napięcia 0,4 kV i średniego napięcia - 15 kV, uprawniające do pracy elektromontera

Z dniem 1.02.1990r., powierzono wnioskodawcy obowiązki elektromontera w miejscu.

W Ł. była szatnia, do której na godz. 7, przyjeżdżała brygada i po przebraniu wyjeżdżała w teren. Brygada wykonywała demontaż, montaż linii średniego i niskiego napięcia, tj. uzbrajanie słupów, wnoszenie linek, podłączanie linek, Podłączenie linii odbywało się w ten sposób, że przyjeżdżało pogotowie energetyczne, odłączało linię i trzeba było wejść na słup, wnieść przewody na istniejącą linię, która została wyłączona, przymocować linkę do izolatorów, przykręcić zaciski, sprawdzić. Podawanie napięcia i sprawdzanie, czy jest przesył energii wykonywali elektromonterzy z uprawnieniami, w tym wnioskodawca, a prace te nadzorował majster, zaś nadzór sprawował kierownik placówki.

Na podstawie umowy o pracę z 12.06.1990r., zawartej pomiędzy PE i TO „E. – Ł., a M. I., w okresie od 18.06.1990 – 13.12.1990, w/w był oddelegowany do pracy w b. ZSRR jako elektromonter, korzystając w tym okresie z urlopu bezpłatnego. Na kontrakcie wnioskodawca zajmował się budową linii średniego napięcia. Po powrocie z delegacji, został ponownie przyjęty do pracy jako elektromonter od 14.12.1990r. i wykonywał czynności na tym stanowisku do końca zatrudnienia, tj. do 8.11.1991r. **(zeznania wnioskodawcy, zeznania świadków S. K., M. W. – na nagraniu CD – 00:01:09 – 00:46:56 k. 46, okazana na rozprawie przez świadka S. K. legitymacja ubezpieczeniowa legitymacja k. 44v/akta sprawy; podanie o przyjęcie do pracy na stanowisko pomocnika elektromontera, skierowanie do pracy, karty obiegowe zmiany, angaże, zakres obowiązków montera elektryka, zaświadczenie o ukończeniu kursu spawania łukowego, świadectwo pracy, umowa o skierowanie na kurs spawania elektrycznego, umowy o pracę, podanie o rozwiązanie umowy o pracę/akta osobowe).**

W dniu 26.07.2021r., w/w złożył w ZUS wniosek o emeryturę pomostową **(wniosek/akta ZUS).**

Decyzją z 6.10.2021r., ZUS odmówił M. I. prawa do emerytury pomostowej z uwagi na niespełnienie przesłanki wieku 60 lat, nie udowodnienie okresu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat, nierozwiązanie stosunku pracy **(decyzja k. 41/akta ZUS).**

Od decyzji z 6.10.2021r., w/w złożył odwołanie, wnosząc o uwzględnienie do szczególnych warunków zatrudnienia na stanowisku kierowcy ciągnika w (...) w B. oraz w Zakładzie Budowlano – (...). Wyrokiem prawomocnym z 20.01.2022r. w sprawie IV U 587/21, Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił odwołanie **(akta IV U 587/21).**

W dniu 6.09.2021r., M. I. złożył ponownie w ZUS wniosek o emeryturę pomostową **(wniosek z załącznikami k. 1 – 12/akta ZUS).**

Po rozpoznaniu wniosku ZUS zaliczył łącznie do stażu ubezpieczeniowego 38 lat, 7 m-cy i 18 dni okresów składkowo – nieskładkowych, w tym 12 lat 2 miesiące i 21 dni w szczególnych warunkach, tj. od: 6.04.1984 - 21.03.1985, 18.07.1985 - 16.12.1986, 1.07.1994 - 27.10.1995, 1.10.2010 - 24.11.2021 **(karta przebiegu zatrudnienia k. 13/akta ZUS).**

Decyzją z 13.10.2022r., ZUS odmówił M. I. prawa do emerytury pomostowej w oparciu o art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U.2022.1340 j.t. ze zm.) w związku z przepisami ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2022.504 j.t.zm.) i przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.8.43 zm.).

Do pracy w szczególnych warunkach ZUS nie uwzględnił zatrudnienia od: 4.09.1980 - 20.01.1983, 23.09.1983 - 19.03.1984, 10.02.1987 - 8.11.1991 (**decyzja k. 14/akta ZUS**).

W trakcie postępowania odwoławczego, ZUS decyzją z 22.11.2022r., ponownie odmówił M. I. prawa do emerytury pomostowej, z uwagi na nieudowodnienie co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Do prac w szczególnych warunkach ZUS uwzględnił dodatkowo okres zatrudnienia od 23.09.1983 - 19.03.1984, przez co staż w szczególnych warunkach wyniósł 12 lat 8 miesięcy 18 dni (23.09.1983 - 19.03.1984, 6.04.1984 - 21.03.1985, 18.07.1985 - 16.12.1986, 1.07.1994 - 27.10.1995, 1.10.2010 - 24.11.2021) (**decyzja k. 19/akta ZUS**).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w postępowaniu przed organem rentowym.

Fakty dotyczące zatrudnienia w-cy w (...) w B. od 4.09.1980 – 20.01.1983, Sąd ustalił na podstawie zeznań w-cy oraz świadka S. K.. Natomiast fakty dotyczące zatrudnienia odwołującego w Przedsiębiorstwie (...) od 10.02.1987 – 8.11.1991, Sąd ustalił na podstawie dokumentacji osobowo – płacowej nadesłanej przez archiwum oraz zeznań w-cy i świadka M. W., którym dał wiarę.

W ocenie Sądu materiał dowodowy daje podstawy do uznania, że M. I. spełnił sporną przesłankę stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat i zachodzą podstawy do uzupełnienia tego stażu, do uwzględnionego przez ZUS w wymiarze 12 lat, 8 m-cy i 18 dni.

Odnosnie do zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w B., w ocenie Sądu, nie ma przeszkód, aby zaliczyć jego pracę do prac wymienionych w dziale VIII, poz. 3 wykazu A rozporządzenia RM z 7.02.1983r. pomimo tego, że M. I. pracował w spółdzielni rolniczej, a nie w przedsiębiorstwie transportowym. Transport jest działem gospodarki, związanym z przemieszczaniem ludzi i ładunków w przestrzeni, przy wykorzystaniu odpowiednich środków transportu. Transport, w szczególności transport towarowy, jest przy tym ściśle powiązany z pozostałymi działami gospodarki, przy czym niejednokrotnie jest on wykonywany nie tylko przez podmioty gospodarcze (przedsiębiorstwa, firmy), których przedmiotem działalności są wyłącznie usługi transportowe, i które z tego powodu nie są przyporządkowane do tego właśnie działu gospodarki. Przyporządkowanie w przywołanym wykazie danego rodzaju pracy do określonej branży, ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji, jako pracy w warunkach szczególnych (stanowiskowo – branżowy charakter wykazu). Zasadą jest przyporządkowanie określonego pracodawcy do danej branży przemysłu, gdyż uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia wynika właśnie z owej branżowej specyfiki. Odmówić trzeba wówczas waloru pracy w szczególnych warunkach pracy na podobnym stanowisku wykonywanej w innym dziale przemysłu lub gospodarki (por. wyrok SN z 26.03.2014r., II UK 368/13). Nie jest to jednak reguła bezwzględna, ponieważ dopuszcza się możliwość uznania pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach także w sytuacji, gdy zakład zatrudniający ubezpieczonego, nie należy do określonej branży – według nomenklatury przyjętej w rozporządzeniu, ale wykonuje zadania całkowicie odpowiadające branżowej specyfice. Umieszczenie wskazanych stanowisk w dziale VIII, w transporcie i łączności, mimo ujęcia pracy traktorzysty, odrębnie od pracy kierowcy samochodów ciężarowych, autobusów i pojazdów specjalistycznych, łączy szkodliwość tejże pracy nie z faktem prowadzenia tych pojazdów, lecz z faktem ich prowadzenia przy uwzględnieniu specyfiki „technologii” pracy w transporcie i obciążen psychofizycznych związanych z uczestnictwem takich pojazdów w ruchu publicznym. Obciążen, których nie ma, jak uznał ustawodawca, przy wykonywaniu prac na wskazanych stanowiskach w rolnictwie, gdzie dominują prace polowe. (por. wyrok SN z 6.02.2014r., I UK 314/13, wyrok SN z 26.03.2014r., II UK 368/13, wyrok SN z 3.12.2013r., I UK 172/13). A zatem w ocenie ustawodawcy, uciążliwość pracy traktorzysty nie wynika z samej specyfiki pracy kierowcy ciągnika, niezależnie od tego, na czym ta praca polega, tylko z zagrożeń związanych z pracą na tym stanowisku w transporcie.

W spornym okresie zatrudnienia w (...) w B., M. I. w czasie dniówki roboczej od 7 – 15 wykonywał pracę kierowcy ciągnika C 360 z dwoma przyczepami, w transporcie. Jeździł na budowy przewożąc materiały budowlane,

przewoził bawełnę do Ł. , ziemniaki na (...), a w drodze powrotnej przewoził wapno. W okresie zimowym transportował ciągnikiem stal, beton na budowy, cegłę, zaprawę. To uzasadnia uznanie pracy wnioskodawcy jako wykonywanej w transporcie i zaliczenie jej do szczególnych warunków zatrudnienia. Nie niweczy tego wykonywanie przez wnioskodawcę po godz. 15, w ramach nadgodzin prac polowych talerzówką, bronami, kultywatozem, czy też przewożenie ziarna, ziemniaków w ramach prac zleconych przez miejscowych rolników.

Odnośnie do zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) od 10.02.1987 – 8.11.1991, zdaniem Sądu zaliczeniu do szczególnych warunków, podlega okres pracy wnioskodawcy od 1.02.1990 – 8.11.1991, tj. od powierzenia odwołującemu obowiązków elektromontera, do wykonywania których niezbędne były uprawnienia SEP w zakresie linii niskiego napięcia 0,4 kV i średniego napięcia - 15 kV, które M. I. uzyskał po ukończeniu szkolenia, zakończonego egzaminem . Prace tę wykonywał w w.w okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018, poz. 1924), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

Postępowanie dowodowe wykazało, że odwołujący spełnił sporną przesłankę, bowiem uwzględniony przez ZUS okres 12 lat, 8 m-cy, 18 dni pracy w szczególnych warunkach, podlega

uzupełnieniu o pracę kierowcy ciągnika C 360 z dwoma przyczepami w transporcie, w (...) w B. od 4.09.1980 – 20.01.1983, stale i w pełnym wymiarze, wymienioną w wykazie A załącznika do rozporządzenia RM z 7.02.1983r., w dziale VIII pod poz. 3.

Z kolei praca na stanowisku elektromontera w Przedsiębiorstwie (...) od 1.02.1990 – 8.11.1991, kwalifikuje się do uznania za pracę w szczególnych warunkach, zgodnie z wykazem A załącznika do rozporządzenia RM z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (...) dział II. Pomocniczo, przepisy resortowe w załączniku nr 1 do Zarządzenia Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z 12 sierpnia 1983r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, w dziale II - Praca przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektrycznych i cieplnych pod poz. 10 wymienia się stanowisko elektromontera linii kablowych, pod poz. 11 - elektromontera linii napowietrznych niskich i średnich napięć.

Z tych względów, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.